

บทนำ

ปัญหาสัญญาห้ามแข่งขันหรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคม คู่สัญญาที่มีอำนาจต่อรองมากกว่า พยายามทำสัญญาเอารัดเอาเปรียบอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้เกิดข้อสัญญาอันไม่เป็นธรรมในรูปแบบต่าง ๆ สัญญาห้ามแข่งขันหรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพ เป็นรูปแบบหนึ่งที่มีข้อสัญญาอันไม่เป็นธรรม หากไม่มีการควบคุมเสรีภาพในการทำสัญญานั้น จะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจระบบการแข่งขัน และความสงบสุขของสังคม การควบคุมสัญญาดังกล่าว ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ่มชัด และวิวัฒนาการในด้านของคำพิพากษาของศาลไทย ก็มีน้อย จากการศึกษาที่ศาลไทยนำหลักความสงบเรียบร้อยของประชาชนมาใช้ในการพิจารณาตัดสินคดีเกี่ยวกับสัญญาจ้างแรงงาน โดยเป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไปว่า ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือไม่ ซึ่งจะต้องอาศัยข้อเท็จจริงประกอบในการพิจารณา ข้อเท็จจริงในแต่ละคดีมีความแตกต่างกัน ยากที่จะกำหนดแน่นอนชัดเจนได้ และจากข้อพิพาทคำพิพากษาฎีกาที่ 2548-2549/2533 ทำให้เกิดแนวคิดว่า หลักความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลใช้ในการพิจารณาคดี สามารถแก้ไขปัญหาข้อสัญญาอันไม่เป็นธรรม ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันได้มากน้อยเพียงใด ถ้าไม่สามารถแก้ปัญหาก็ได้ จะต้องศึกษาถึงประเด็นปัญหา และวิธีการปรับปรุงแก้ไข เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คู่สัญญาและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงแนววินิจฉัยของศาลฎีกาในเรื่องสัญญาห้ามแข่งขัน หรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพเกี่ยวกับสัญญาจ้างแรงงานว่ามีปัญหาใด ประเด็นใด ที่ยังไม่เกิดความ เป็นธรรมแก่สังคม หากปัญหานั้นเกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย สมควรแก้ไขบทกฏ หมายที่บังคับใช้ในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง แนวคิด ทฤษฎีของเรื่องนี้มีมาอย่างไร และควรวาง แนวคิด ทฤษฎีในเรื่องนี้ต่อไปอย่างไร การศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายเรื่อง Restraint of trade ของประเทศอังกฤษ จะทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคมได้บ้างหรือไม่ เพียงใด
2. เพื่อศึกษาถึงผลการกระทบของสัญญาห้ามการแข่งขัน หรือจำกัดสิทธิใน การประกอบอาชีพว่า มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างไรบ้าง
3. เพื่อศึกษาดูว่า หลักเกณฑ์ในเรื่องการห้ามแข่งขัน หรือจำกัดสิทธิในการ ประกอบอาชีพในปัจจุบันนี้ มีเพียง ปพพ. มาตรา 150 ที่นำมาปรับใช้กับปัญหาเพียงพอหรือไม่ จำเป็นต้องมีการบัญญัติกฎหมายในเรื่องใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่
4. เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการวินิจฉัยถึงความมีผลบังคับใช้ของสัญญาห้าม แข่งขัน หรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพว่ามีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของไทยแค่ไหน เพียงใด รวมถึงตลอดถึงผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ทฤษฎีและสมมติฐานในการศึกษาวิจัย

1. ทฤษฎี

ทฤษฎีทางนิติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องหรือเป็นหลักของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้แก่ ทฤษฎี ความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา หลักเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและหลักเสรีภาพใน การทำสัญญา หลักกฎหมายเรื่อง Restraint of trade แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องประโยชน์ สาธารณะ (Public Interest) แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ของประชาชน (Public Policy)

2. สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

สมมติฐานของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ คือ การวินิจฉัยของศาลในเรื่องเกี่ยวกับสัญญาห้ามแข่งขันหรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพโดยอาศัยหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา ยังไม่เกิดความเป็นธรรมและอำนาจประโยชน์ให้ประชาชนอย่างแท้จริง สมควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของไทย

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งที่จะศึกษาถึงสัญญาห้ามแข่งขันหรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพเกี่ยวกับสัญญาจ้างแรงงาน โดยจะแยกศึกษาออกเป็น 5 บท ทั้งนี้โดยจะศึกษาเปรียบเทียบกับทฤษฎี Restraint of trade ของต่างประเทศ เช่น อังกฤษและอเมริกา เนื่องจากการทำสัญญาห้ามแข่งขันหรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพ มีผลกระทบต่อหลักกฎหมายป้องกันการผูกขาด วิทยานิพนธ์นี้จะกล่าวถึง หลักกฎหมายป้องกันการผูกขาดบ้างในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัญหาทางด้านกฎหมาย ขอบเขตแห่งการศึกษาของวิทยานิพนธ์นี้ กำหนดขั้นตอนในรายละเอียด ดังนี้

บทที่ 1 ศึกษาถึงที่มาและเหตุผล ของสัญญาห้ามแข่งขัน หรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพ ความหมาย หลักแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตลอดถึงข้อดี และข้อเสียของสัญญา

บทที่ 2 ศึกษาถึงขอบเขต และหลักเกณฑ์ของ หลักกฎหมาย Restraint of trade ในระบบกฎหมาย Common Law หลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ตามแนวคิดของกฎหมายไทย ตลอดจนจนถึงความเห็นของนักนิติศาสตร์

บทที่ 3 ศึกษาถึงบทกฎหมายและปัญหาที่เกี่ยวกับการห้ามแข่งขันหรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของไทย

บทที่ 4 วิเคราะห์ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาห้ามแข่งขันหรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพในด้านสัญญาจ้างแรงงาน เช่น ข้อกำหนดที่ไม่เป็นธรรม การพิจารณาถึงอำนาจต่อรองข้อพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมของไทย เป็นต้น

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ แนวทาง และมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม

ในการค้นคว้า จะพิจารณาถึงปัญหาการบังคับใช้สัญญาห้ามแข่งขัน หรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของไทยว่ามีประเด็นปัญหาใดที่ยังไม่ชัดเจน คลุมเครือ และสมควรปรับปรุงแก้ไข โดยจะศึกษาถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแนวคำพิพากษาเป็นหลัก โดยจะพิจารณาเปรียบเทียบกับหลัก Restraint of trade และแนวคำพิพากษาของศาลอังกฤษ รวมถึงตลอดถึงพิจารณาถึงผลกระทบต่อกฎหมายป้องกันการผูกขาดในส่วนที่เกี่ยวข้อง การศึกษาจะไม่มุ่งเฉพาะแต่ตัวบทกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่จะให้ความสนใจในแนวความคิดอันได้แก่นโยบายการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่อยู่เบื้องหลังของตัวบทนั้น ๆ ด้วย เพื่อค้นหาทฤษฎีหลักเกณฑ์ และวิธีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความสำคัญของปัญหา และผลกระทบของการห้ามแข่งขันหรือจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพต่อระบบเศรษฐกิจ และความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
2. ทำให้ทราบถึง หลักเกณฑ์ในเรื่อง การห้ามแข่งขัน หรือการจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของต่างประเทศ โดยนำมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่ศาลไทยนำมาวินิจฉัย และวิเคราะห์ปัญหาว่า กฎหมายไทยมีปัญหาในเรื่องใดบ้าง และควรมีการบัญญัติหลักเกณฑ์อะไรเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง หรือควรจะนำหลักเกณฑ์ใดมาใช้ในเรื่องนี้บ้างหรือไม่ เพียงใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวินิจฉัยตัดสินคดี
3. ผลที่ได้รับจากข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น จะทำให้หลักเกณฑ์ของกฎหมายในเรื่องนี้ชัดเจนและแน่นอน เกิดความชอบธรรม และเป็นประโยชน์ต่อวงการธุรกิจ และระบบเศรษฐกิจของไทยในอนาคต